

Felix Sunesson
Hållbarhetsstrateg (M.Sc.)
felix.sunesson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Busskort till alla elever

Sammanfattning

Frågan om busskort till alla elever från åk 4 har utretts och efter samråd med Skånetrafiken och Bildningsförvaltningen föreslås att samtliga elever från åk 7 ska få ett gratis busskort av typen Ungdomsbiljett, som är giltigt dygnet runt och alla dagar.

Osäkerheten kring yngre elevers trafikvanor samt uppförande utan målsmanssällskap behöver utredas och busskortet utvärderas innan elever inom åk 4-6 kan ta del av den fria Ungdomsbiljetten.

Kommunen lägger idag ca: 8,1 Mkr/år på skolbiljetter från Skånetrafiken som gäller i hela Skåne under skoldagarna. Det finns ett flertal fördelar med att införa skolkort till fler elever, bl.a. ökad rörlighet, flexibilitet och att eleverna får en vana att åka kollektivt för framtiden, vilket kan innebära fler linjer och ökad turtäthet på sikt.

Den totala kostnaden för att köpa Ungdomsbiljetter till samtliga elever i grundskolans årskurs 7-9 och gymnasiets klass 1-3 presenteras nedanför:

Biljett	Ålder	Antal elever	Totala kostnaden	Ökade årlig driftkostnad
Ungdomsbiljett	Folkbokförda födda 2005-2010	3 247	15,5 Mkr	7,4 Mkr

Om beslutet faller ut positivt planeras en implementering till hösten 2021.

Kommunens vätgasprojekt kan påverkas av införandet av ett skolkort dock till en mindre grad vid inköp till åk 7-9 än åk 4-9. Ett ökat kollektivt resande skulle kunna leda till att skolbusstransporterna kan köras med färre och/eller mindre buss samt att visa elever som åker taxi idag kan flyttas över till skolbussarna.

Beslutsunderlag

KS 2020/871 Busskort till alla elever Tjänsteskrivelse (denna skrivelse)

Trivectors rapport: "Samordning mellan kollektivtrafik och skolskjuts i Trelleborgs kommun".

BIN 2020-02-10 § 17 Remiss – Busskort till alla elever från åk 4.

Kommunstyrelsen (2020-12-16 KS §297)

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att samtliga barn och ungdomar i gymnasieåldern och i ålder för grundskolans årskurs 7-9, dvs. barn 13-15 år och ungdomar 16-18 år, som är folkbokförda i Trelleborgs kommun, ska erhålla en Ungdomsbiljett för resa med kollektivtrafiken från och med läsåret 2021/2022.

att bevilja bildningsförvaltningen ökad driftbudget för inköp av Ungdomsbiljett med 3,5 Mkr år 2021.

att frågan om kompensation till Bildningsförvaltningen för ökade kostade med 7,4 Mkr per år med en årlig justering efter antal elever för att finansiera Ungdomsbiljetterna fr.o.m. år 2022, ska hanteras i kommande budgetprocess för 2022-2024.

att teckna tvåårigt avtal med Skånetrafiken gällande Ungdomsbiljett med möjlighet för uppsägelse tre månader innan slutdatum annars fortlöper det ett år i sänder.

att uppdra till kommundirektören att utvärdera Ungdomsbiljetterna efter 1 år för att analysera möjligheten för inköp till flera årkurser.

Beslutet skickas till

Tillväxtavdelningen
Bildningsförvaltningen

Ärendet

Tillväxtavdelningen har på uppdrag av kommundirektören efter uppdrag från kommunstyrelsen (Beslut KS 2020-12-16 § 297 Busskort till alla elever från år 4) att skicka ärendet på remiss till bildningsnämnden samt återkomma med underlag och merkostnader för kommunen.

Dialog med Skånetrafiken

Skånetrafiken har deltagit i utredningen kring busskort till alla elever från år 4 och ställt sig bakom den. Den 18 feb 2021 meddelade Skånetrafiken att man anser att projektet initialt bör börja med att köpa in ungdomsbiljett från årskurs 6 – gymnasiet. Förändringen i inställningen från Skånetrafiken bygger på att det inte är lämpligt för yngre elever att åka själv och kan vara stökiga om de åker i kompisgäng. Skånetrafiken är dock öppna för att utvärdera projektet efter ett läsår och undersöka om det möjligt att sänka åldersgränsen till årskurs 5 eller 4.

Remissvar från Bildningsnämnden

Bildningsnämnden ställer sig positiva till att erbjuda ”busskort” till samtliga barn/ungdomar i vissa åldrar. Flera skulle få möjlighet att resa med kollektivtrafiken även utanför skoltiden året runt.

Dagens prioriteringsordning vid planering av skolskjuts är utformat utifrån följande ordning skolbuss, linjetrafik, skoltaxi. Vid införande av busskort inom vissa årskurser skulle prioriteringen ändras till följande ordning linjetrafik, skolbuss, skoltaxi.

Att samtliga ungdomar i gymnasieåldern fick ett busskort skulle inte påverka skolbussverksamheten. Vid inköp av skolkort till elever på grundskolan år 4-9 skulle dock innebära att färre elever behöver åka skolbuss. Detta skulle kunna leda till att skolbustransporterna kan köras med färre och/eller mindre bussar samt visa elever som åker taxi idag kan flyttas över till skolbussarna. Det skulle vara en mindre påverkan på skolbussarna om inköpen av skolkorten började högre upp i åldrarna t.ex. årskurs 7-9.

Merkostnaderna för inköp av busskort kommer inte kompensera de längre kostanderna inom skolbussverksamheten som kan uppstå.

Vid ett minskat behov av större skolbussar kan möjligheterna för bildningsnämndens medverkan i kommunens vätgassatsning äventyras. Om kommunen behöver anpassa fordonsflottan kan det bli svårt att anpassa verksamheten utifrån elevernas nya resmönster.

Bildningsförvaltningen menar att frågan om busskort till samtliga barn och unga i vissa ålder ligger utanför deras verksamheter. Detta bör istället hanteras av kommunledningsförvaltningen som en kollektivtrafikfråga. Kostnaderna och det administrativa arbete som kommer uppstå i samband med implementering bör därför flyttas över till kommunledningsförvaltningen. De minskade kostnaderna för bildningsförvaltningen gällande elever som uppfyller kraven för skolskjuts eller elevresor behöver hanteras i den kommande budgetprocessen.

Merkostnader

Kostnaderna kommer grundas på utfallet att erbjuda barn och unga inom ålder för årskurs 7-9 och gymnasiet (13-18 år) ett ungdomskort. Åldersspannet bygger på uppdraget från kommunstyrelsen samt bildningsförvaltningen och Skånetrafikens bistånd med information. Att utöka åldersspannet med elever inom årskurser 4-6 kommer utredas länge fram efter en utvärdering. Årskurs F-3 kommer inte utredas vidare då de inte anses ha något direkt behov samt att det krävs en betydande högre säkerhet kring resan för att de ska kunna åka med kollektivtrafiken själva.

Enligt prognos för 2022 inom relevant ålder i kommunen:

- Grundskoleelever årskurs 7-9, barn 10-15 år: 1 666 st
- Gymnasieålder årskurs 1-3, ungdomar 16-18 år: 1 632 st

Skånetrafiken kommer införa en ny ungdomsbiljett inför 2021 vilket skiljer sig något från dagens skolbiljett. Båda biljetterna gäller i hela Skåne men har följande skillnader:

Skolbiljetten

- Inte giltig på helger och sommarlov.
- Kostar 4 600kr per grundskoleelev och 6 950 kr per gymnasieelev.
- Kan beställas per elev.

Ungdomsbiljetten

- Giltig dygnet runt alla dagar i veckan året om.
- Kostar 2 500 kr per grundskoleelev och 6 950 kr per gymnasieelev.
- Måste beställas till alla folkbokförda elever inom en ålderskategori.

I dagsläget har 352 grundskoleelever (åk 7-9) och 928 gymnasieelever en skolbiljett, dessa elever går både på skolor i och utanför kommunen, till en kostnad på ca: 8,1 Mkr. Kommun är skyldig enligt skollagen att erbjuda dessa elever ett kort. Implementering av inköp till flera elever är planerad till hösten 2021.

Nedan specificeras kostnaderna för att erbjuda alla elever ett skolkort oberoende av om de går på en skola i eller utanför kommunen. För grundskolskolan årskurs 7-9 skulle en ungdomsbiljett kosta ca: 4,2 miljoner per år medan en skolbiljett skulle kosta ca: 7,6 miljoner (beräknat på 1 661 elever). För elever på gymnasiet uppgår kostnaden till 11,3 miljoner för både skolbiljetten och ungdomsbiljetten då de kostar lika mycket (beräknat på 1 632 elever).

Biljett	Årskurs	Antal elever	Kostanden per biljett	Kostnaden per årskull	Totala kostnaden
Skolbiljett	7-9 grund	1 661	4 600 kr	7,6 Mkr	18,9 Mkr
	1-3 gym	1 632	6 950 kr	11,3 Mkr	
Ungdomsbiljett	7-9 grund	1 661	2 500 kr	4,2 Mkr	15,5 Mkr
	1-3 gym	1 632	6 950 kr	11,3 Mkr	

Priserna i tabellen ovan inkluderar dagens kostnader för skolkort.

Trivector presenterade i sina rapport en besparing på 1 Mkr per år genom att flytta över elever från skolbussarna till linjetrafiken. Detta antagande tog inte hänsyn till kostnaderna för busskortet och utgick ifrån att alla elever som hade möjligheten att använda linjetrafiken skulle flyttas över. Inköpet av busskort kommer inte generera någon form av besparing då kostnaderna för busskortet är högre än driften för de kommunala skolbussarna.

Årlig administration

Den årliga administrationen kommer bestå av framtagande av underlaget över vilka elever som ska erbjudas ungdomsbiljetten. Kommunen kommer behöva månadsvis tillhandhålla Skånetrafiken med information gällande vilka barn och ungdomar som är folkbokförda i kommunen inom det bestämda åldersspannet. Skånetrafiken kommer sedan skicka ut korten automatisk till respektives folkbokföringsadress. Fakturering kommer ske månadsvis.

Rutinerna för borttappat ungdomsbiljetten kommer fungera likadant som för dagens skolbiljetter. Kommunen bestämmer därför själva om någon avgift ska tas ut samt vart eleverna kan gå och få ett nytt kort. Skånetrafiken jobbar för att det ska bli möjligt att lägga in kortet i "appen" samt ser över möjligheten om det går att skicka ut borttappade kort centralt.

Andra fördelar

Ett ökat resande med kollektivtrafiken kommer på långsikt att leda till ökad turtäthet och fler linjer, vilket är fördelaktigt för alla medborgare. Fler resenärer kan också leda till att flera medborgare ser kollektivtrafik som ett naturligt val både inom arbetet och privat. Andra kommuner har lyft fram att elever som fått skolkort känner sig stolta och fått större flexibilitet i sitt resande. Att lära ungdomar från tidig ålder att åka kollektivt ökar inte bara deras frihet och självständighet, det öppnar också upp för ett varierat resande hela livet. Ungdomar som inte tidigare har haft möjlighet att bli skjutsade eller haft vanan att ta bussen till fritidsaktivitet kommer i större utsträckning kunna åka dit själv. Dessa positiva fördelar går inte att kostnadsberäkna.

Vätgas

Kommunen driver ett vätgasprojekt där de kommunala skolbussarna är tänkta att användas som en nyckelfaktor. Vid införandet av busskort skulle planeringsförutsättningarna för skolskjuts förändras. För elever som har rätt till skolskjuts och bor i närheten av en busslinje kommer det inte längre vara relevant att planera för resa med skolbussarna. Detta skulle kunna leda till att antal elever i årskurs 4-9 som åker skolbuss reduceras. Trivectors rapport anser att upp till 300 av 600 elever skulle kunna åka med linjetrafik till skolan. Vad det gäller gymnasieleverna åker de enbart med linjetrafik och påverkar därför inte av beläggningen på skolbussarna. Inköp av skolkort skulle kunna innebära att

skolbusstransporterna kan köras med färre skolbussar och/eller färre sittplatser (mindre bussar). Detta skulle kunna påverka bildningsnämnden möjlighet att köpa in tillräckligt med bussar som krävs för genomförande av vätgasprojektet.

Slutsats

Utifrån dialogen med Skånetrafiken och Bildningsförvaltningens remissvar är Kommunledningsförvaltningens bedömning att erbjudandet om ett gratis "buskort" ska omfatta samtliga grundskoleelever från åk 7-9 och gymnasieelever från åk 1-3.

Kortets nyttjande och andra effekter ska utvärderas efter 1 år för att därefter föreslå eventuella förändringar. En fråga som ska utredas i samband med utvärderingen ska vara att erbjuda kort till fler elever och som mest ner till åk 4.

Den typ av biljett som ger mest nytta i förhållande till kostnaden och som bedöms mest intressant för eleverna är den sk Ungdomsbiljetten.

Då frågan om Ungdomsbiljett är starkt förknippat med skolelever och skolskjuts i allmänhet så bör Ungdomsbiljetten administreras av Bildningsförvaltningen.